

www.intercultural.ro

RAPORT ANUAL 2016

Conținut

Conținut.....	1
Prezentare generală	2
Educație interculturală și pentru cetățenie democratică	3
Proiectul Cetățeanul	3
Competențe pentru o cultură democratică	4
Formarea profesorilor în domeniul educației interculturale	6
Migrație	8
CRCM – Centrul Român de Cercetare a Migrației.....	8
Mediatori migranți pentru orașe interculturale	10
Cursuri regionale de mediere interculturală	11
NICeR – O nouă abordare în integrarea refugiaților la nivel local	11
Cultură și turism	9
Conexiuni culturale pentru dezvoltarea sustenabilă a Microregiunii Ținutul Pădurenilor – Țara Hațegului	9
Incluziune și participare.....	14
Be:In (Participare incluzivă: schimb de bune practici și crearea de rețele) (Inclusive participation : best practice sharing and networking).....	14
MOOC4EU	15
Tineret	17
Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret Timișoara	17
Youth Express Network	17
ISOLAT – să rupem frontierele!	17
Acționează	18
Drepturile omului încep de la micul dejun.....	19
Non-formal education and e-learning for inclusion	21
O viață nouă pentru tinerii delincvenți	23

Prezentare generală

În 2016 Institutul Intercultural Timișoara a încheiat mai multe dintre proiectele demarate în anii anteriori și a continuat unele dintre proiectele majore aflate în derulare. Astfel, spre exemplu, au fost continuate activitățile privind integrarea romilor, educația pentru cetățenie democratică, educație pentru drepturile omului, sau cele privind integrarea și stimularea participării civice a imigranților și refugiaților.

Pe lângă implicarea în diferitele proiecte descrise în paginile următoare, a continuat de asemenea și colaborarea cu Consiliul Europei, în activități privind elaborarea cadrului de referință european pentru competențele pentru o cultură democratică, problematica romilor, educația interculturală și pentru cetățenie democratică. A continuat de asemenea participarea la diferite rețele și parteneriate europene și internaționale și a fost consolidată colaborarea cu Romanian-American Foundation care a devenit un partener strategic al organizației noastre.

În numele întregii echipe, transmit mulțumiri tuturor partenerilor, colaboratorilor și voluntarilor ce au fost implicați în activitățile noastre.

Călin Rus

Director

Educație interculturală și pentru cetățenie democratică

Proiectul Cetățeanul

Institutul Intercultural Timișoara coordonează începând cu anul 2002 activitățile Rețelei Internaționale CIVITAS în România, cea mai importantă activitate fiind implementarea metodologiei Project Citizen / Proiectul Cetățeanul în cadrul școlilor, la orele de cultură civică.

Proiectul Cetățeanul (www.intercultural.ro/citizen) este o metodă inovativă de predare a educației civice, bazată pe studierea unei probleme a comunității locale ce presupune o politică publică și care este aleasă spre studiere de către elevi. Implementarea acesteia în România este făcută pe baza unui Protocolului de colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării, nr. 40506 semnat în 27.10.2004. În conformitate cu prevederile acordului de parteneriat cu Ministerul, în ultimii ani a fost acreditat în parteneriat cu CCD din mai multe județe din țară cursul de formare a profesorilor care predau cultură civică la gimnaziu, în vederea aplicării cu succes a metodei Proiectul Cetățeanul. Proiectul se bucură de o deosebită apreciere din partea profesorilor care folosesc această metodă și mai ales a elevilor care beneficiază de pe urma ei. Elevii ce utilizează această metodă sunt puși în situația de a interacționa cu instituții publice locale și cu reprezentanți ai acestora, funcționari publici sau aleși locali, precum și cu alte structuri publice și ale societății civile din comunitatea lor dobândind astfel, nu doar cunoștințe privind funcționarea sistemului democratic, ci și deprinderi de comunicare deosebit de utile pentru a deveni cetățeni activi și responsabili. Din 2013, datorită lipsei de resurse financiare, IIT a putut doar să mențină contacte sporadice cu unele CCD-uri din mai multe județe care au ținut cursuri acreditate pentru implementarea metodologiei.

În 2015 a fost inițiat un proiect care își propunea să pregătească relansarea programului, în parteneriat cu Fundația Româno-Americană, furnizând în primă fază o evaluare a impactului celor 10 ani de activitate și a potențialului actual al Proiectului Cetățeanul și dezvoltând un plan strategic pentru următorii cinci ani, printr-un proces de consultare cu actori cheie la nivel local și național. Proiectul, derulat în perioada decembrie 2015 – august 2016, a fost structurat pe baza metodologiei GROW, progresând spre atingerea scopului de a concepe un program de educație civică efectiv și sustenabil bazat pe metodologia

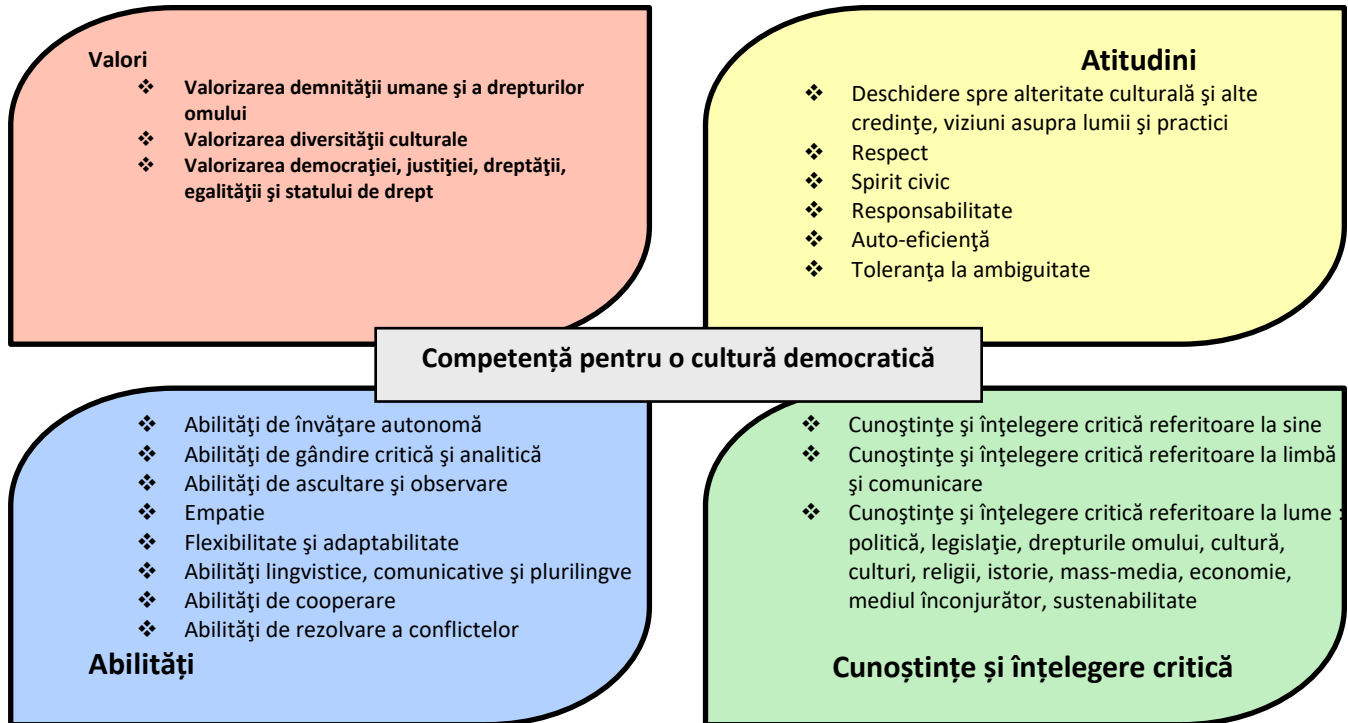
Proiectului Cetățeanul printr-o analiză a realității curente, identificarea oportunităților oferite de această metodologie, a obstacolelor care pot apărea în calea implementării sale și a opțiunilor de dezvoltare ulterioară. Astfel, a fost elaborat un raport de evaluare a impactului, prin colaborarea personalului IIT cu un evaluator extern independent, și a fost produs un plan de dezvoltare strategică pe baza rezultatelor unui proces de consultare cu actori cheie.

Cele patru direcții de dezvoltare strategică rezultate în urma proiectului sunt:

- actualizarea metodologiei Project Citizen, cu accent pe menținerea accesibilității sale pentru toți elevii și pe compatibilizarea sa cu folosirea TIC
- realizarea unui sistem de suport cuprinzător (manual și ghid pentru profesori, platformă online pentru vizibilitate și comunicare, aplicație web, pachet de stimulente non-competitive pentru școli, profesori și elevi)
- cursuri de formare pentru profesori
- un sistem eficient de management, susținere și monitorizare

Competențe pentru o cultură democratică

În 2015 Departamentul de Educație din cadrul Consiliului Europei a lucrat la dezvoltarea unui nou cadru de referință privind competențele democratice și interculturale necesare cetățenilor pentru a contribui la o societate caracterizată de o cultură democratică și în care diversitatea culturală să fie respectată și gestionată adecvat. Acest cadru de competențe a fost elaborat pornind de la modele de competențe deja existente, dezvoltate de Consiliul Europei, de alte organizații sau în urma cercetărilor din domeniul științelor sociale. Intenția Consiliului Europei este ca acest cadru să fie folosit în predarea și planificarea educațională. Modelul de competențe elaborat în cadrul acestui proiect include valori, atitudini, abilități, cunoștințe și înțelegere critică. Modelul propune o structură de 20 de componente distincte care trebuie să fie dobândite de elevi/cursanți.

A fost dezvoltat un ansamblu de descriptori care să poată fi folosiți pentru proiectarea și implementarea de activități educative pentru dezvoltarea competențelor, precum și pentru a evalua elevii/cursanții. Un descriptor este o afirmație sau o descriere a ceea ce poate să facă un cursant dacă a dobândit o anumită componentă. Pentru a stabili utilitatea acestor descriptori, au fost elaborate mai multe chestionare în diferite limbi europene pentru a testa gradul în care descriptorii pot fi corelați cu componentele pe care se presupune că ar trebui să le evalueze. De asemenea, fiecare descriptor a fost evaluat folosind patru criterii – claritate, concretețe, gradul în care poate fi observat într-un mediu educațional și nivelul de educație la care este util.

Institutul Intercultural a coordonat procesul de testare a descriptorilor de competență. Acesta s-a derulat în perioada iunie-decembrie 2015 prin intermediul unui ansamblu de 33 de chestionare online disponibile în 12 limbi. Au fost primite 1236 de răspunsuri la aceste chestionare, din partea unor cadre didactice și a altor profesioniști din domeniul educației din aproape toate țările europene.

Pe baza testării realizate de Institutul Intercultural, Consiliul Europei a continuat în 2016 elaborarea cadrului de referință al competențelor necesare pentru o cultură democratică, inclusiv prin pilotarea descriptorilor

de competență și elaborarea de materiale de sprijin pentru profesori. Cu sprijinul Institutului Intercultural, au fost create 6 chestionare în 12 limbi conținând cei 559 descriptori, care au fost aplicate în școli de profesori care în prealabil au fost formați în ceea ce privește folosirea chestionarelor. Procesarea datelor va fi făcută în 2017.

În Decembrie 2016 IIT a găzduit la Timișoara reuniunea Grupului de lucru privind Competențele pentru o cultură democratică al Consiliului Europei. Cu această ocazie a fost analizată evoluția procesului de pilotare a descriptorilor de competență și a fost planificată prezentarea rezultatelor în cadrul Conferinței Miniștrilor Educației din țările membre ale Consiliului Europei care va avea loc în luna martie 2017 în Cipru.

Detalii sunt disponibile la www.coe.int/competences sau la <http://competence.intercultural.ro>

Formarea profesorilor în domeniul educației interculturale

La fel ca în anii precedenți, și în anul 2016 Institutul Intercultural a fost implicat în mai multe acțiuni care au vizat dezvoltarea competențelor profesorilor de diferite discipline de a integra o abordare interculturală în activitatea lor didactică.

Astfel, în primul rând a fost continuată colaborarea cu Casa Corpului Didactic Timiș în contextul oferirii unui curs acreditat de educație interculturală pentru profesori din județ.

În perioada 7-8 octombrie 2016 a fost organizată la Timișoara o reuniune de lucru pentru discutarea, analizarea și completarea unor elemente de conținut care urmează să facă parte dintr-un ghid de educație interculturală adresat practicienilor din domeniul educației din România. În cadrul proiectului „Ghid de educație interculturală pentru formatori și cadre didactice”, co-finanțat de Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Secretariatului General al Guvernului României, 25 de cadre didactice și formatori de cadre didactice din România au discutat despre concepte precum diversitate culturală, relațiile interculturale, multiculturalism, interculturalism, transculturalism, viziuni asupra culturii, constructivism, stereotipuri, prejudecăți, discriminare, piramida sentimentului de ură, educație interculturală, competențe interculturale, au contribuit cu idei legate de conținutul ghidului în așa fel încât acesta să

răspundă cât mai bine nevoilor profesorilor și au analizat exemple practice de activități interculturale care pot fi aplicate în timpul orelor de curs sau în timpul sesiunilor de formare.

Migrație

CRCM – Centrul Român de Cercetare a Migrației

Liga Apărării Drepturilor Omului (LADO) filiala Cluj, în parteneriat cu Institutul Intercultural Timișoara (IIT) și Centrul pentru Studiul Comparat al Migrației (CSCM), desfășoară în perioada decembrie 2016 – decembrie 2018 proiectul „CRCM - Centrul Român de Cercetare a Migrației”, finanțat prin Programul Național – Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare (FAMI/16.01.01).

Proiectul își propune **crearea unui nou cadru conceptual de documentare și informare**, și a unor noi instrumente de cercetare privind studiul proceselor de integrare a beneficiarilor de protecție internațională (BP) și a resortisanților țărilor terțe (RTT) în societatea românească prin înființarea Centrului Român de Cercetare a Migrației - CRCM.

Grupul țintă principal al proiectului este reprezentat de:

- beneficiarii unei forme de protecție (BP) în România (refugiați, protecție subsidiară, temporară)
- imigranții la nivel general
- instituțiile publice cu responsabilități în domeniul imigrației

Grupul țintă secundar al proiectului este reprezentat de:

- experți din instituții publice: Ministerul Educației (ISJ-uri), Ministerul Muncii (AJOFM-uri, primării, AJPIS-uri), ministerul Sănătății (CAS-uri), Autoritatea Națională pentru cetățenie, selectați pentru sprijinirea elaborării, completării și actualizării bazei de date și a platformei, și sprijinirea cercetării propuse prin proiect
- specialiști, masteranzi și doctoranzi din 5 facultăți din: București, Cluj, Timișoara, Iași, constant angrenați în procesul de cercetare pentru sprijin în elaborarea/ actualizarea bazei de date și a platformei, selectați din următoarele specializări: sociologie, drept, politologie, economie, psihologie, IT etc.

Institutul Intercultural Timișoara – Raport 2016

- voluntari din cele 5 regiuni de migrație din România recrutați din personalul de implementare al proiectelor de integrare sau din instituții publice locale cu responsabilități în domeniul integrării imigrației
- reprezentanți ai autorităților publice pregătiți să formeze la rândul lor personalul din instituții, ONG-uri, alți actori relevanți în abilități de utilizare a platformei de măsurare a integrării
- accesarea bazei de date va fi realizată în scop de studiu, iar experții din instituții publice centrale și locale vor utiliza baza de date pentru documentare, analiză, sprijin pentru elaborarea rapoartelor sectoriale, a rapoartelor transversale, a strategiilor locale, regionale și la nivel național de integrare a imigrației
- universități din România (București, Cluj, Constanța, Iași, Timișoara), participante în proiect prin institutele sau cercetătorii implicați în proiect, și încă cel puțin 5 universități, cercetători sau instituții ale statului cu competente pe migrație implicați ca parteneri în sprijinirea proiectului pe parcursul implementării lui
- universități și Institute de Cercetare din Uniunea Europeană prin platforma de comunicare în limba engleză
- mass-media la nivel național și internațional
- studenți români și străini, inclusiv masteranzi și doctoranzi, prin site-ul cu informații relevante în limba engleză și română
- ONG-urile din România cu preocupări în domeniu

Principalele activități și rezultate ale proiectului sunt:

- crearea Centrului Român de Cercetare a Migrației – CRCM, respectiv 5 filiale de cercetare în București, Cluj-Napoca, Constanța, Iași și Timișoara, active
- crearea rețelei de voluntari în domeniul cercetării
- crearea unei platforme de măsurare a nivelului de integrare a BP și RTT
- crearea bazei de date privind integrarea, generatoare de statistici
- pregătirea personalului din instituții publice pentru utilizarea platformei
- asigurarea vizibilității proiectului prin: afișe și pliante, site-ul proiectului, deplasări și conferințe internaționale, publicații în presă (articole, interviuri, etc.), comunicate de presă etc.

Mediatori migranți pentru orașe interculturale

Acest proiect de mobilitate a fost finanțat de Comisia European prin programul Erasmus + și a urmărit schimbul de bune practici în domeniul medierii interculturale. Scopul proiectului a fost susținerea procesului de integrare a migranților din România. Acest lucru a fost realizat prin dezvoltarea competențelor și capacității rețelei naționale de mediatori interculturali, înființate în urmă cu patru ani, alături de o echipă de formatori în educația adulților. Astfel, la sfârșitul anului 2015 (noiembrie - decembrie), o echipă de 20 de persoane – mediatori și formatori – a participat la o mobilitate de 5 zile în Imola, Italia, pentru un curs pe tema medierii interculturale care a inclus și vizitarea unor organizații din zonă active în domeniul integrării migranților.

Activitatea a urmărit dezvoltarea mai multor competențe în rândul celor 20 de participanți:

- o mai bună capacitate de a realiza procese de mediere interculturală de succes
- cunoștințe legate de modelul medierii interculturale în Italia
- cunoștințe legate de programul Orașe Interculturale
- încredere în capacitatea lor de a avea un impact pozitiv în comunitate
- inspirație și entuziasm în legătură cu activitatea de mediator intercultural, respectiv de formator în educația adulților
- dezvoltarea competențelor interculturale
- creșterea abilității de a transfera cunoștințele dobândite, metode de diseminare

Proiectul a continuat în 2016, când participanții la mobilitate au organizat întâlniri locale de diseminare în Timișoara, București, Cluj-Napoca, Iași și Constanța. Aceste întâlniri au fost realizate cu scopul de a împărtăși cunoștințele acumulate în cadrul cursului de mediere interculturală cu alți actori interesați de integrarea migranților (fie migranți, organizații de migranți, instituții publice sau ONG-uri) și de asemenea pentru a promova programul Orașe Interculturale și de a începe o analiză a propriilor orașe printr-o lentilă interculturală.

Ca urmare a păstrării active și a profesionalizării rețelei de mediatori interculturali din România, realizate prin acest proiect, o parte dintre mediatori au fost contactați și angajați de alte ONG-uri în implementarea proiectelor lor legate de integrarea migranților, ceea ce contribuie pe termen mediu și lung atât la sustenabilitatea rețelei, cât și la fluidizarea procesului de integrare a migranților și la continuitatea demersurilor de consultare susținute de organizația noastră în ultimii ani.

Cursuri regionale de mediere interculturală

Echipa de formatori a Institutului Intercultural Timișoara a realizat în a doua jumătate a anului 2016 cursuri de mediere interculturală contractate de Organizația Internațională pentru Migrație în orașele Timișoara, București și Cluj-Napoca, și de Centrul pentru Resurse Civice Constanța, în Constanța, în cadrul proiectelor de integrare a migranților co-finanțate de Uniunea Europeană prin Programul Național - Fondul pentru Azil, Migrație și Integrare, Programul anual 2015, gestionat în România de Inspectoratul general pentru Imigrări.

Cursurile furnizate s-au adresat mediatorilor interculturali selectați în cadrul proiectelor respective, dintre care unii făceau deja parte din rețeaua mediatorilor interculturali din România, inițiată de Institutul Intercultural Timișoara și consolidată prin proiectele organizației noastre din ultimii ani. Aceste cursuri au fructificat experiența dobândită de formatorii participanți la proiectul „Mediatori migranți pentru orașe interculturale”.

NICeR – O nouă abordare în integrarea refugiaților la nivel local

Scopul proiectului este elaborarea unei noi abordări în integrarea refugiaților la nivel local și promovarea unui respect mai mare față de refugiați, începând cu tinerii și prin integrarea locală și culturală a acestora, fără a uita însă sensibilizarea populației locale.

Obiectivele specifice ale proiectului sunt:

- identificarea, dezvoltarea, testarea și evaluarea unei abordări inovatoare a integrării, incluzând o interacțiune activă între refugiați și populația locală în comunitățile gazdă: construirea unui proiect comun la nivel de comunitate urbană
- încurajarea unei mai bune participări active a tinerilor refugiați la viața culturală a comunității gazdă. Consolidarea contactelor între refugiați și ne-refugiați
- dezvoltarea capacității tinerilor refugiați de a comunica cu comunitatea locală și de a face parte din aceasta. Facilitarea studiului problematicii refugiaților printr-un dialog cultural la nivel local, precum și prin intermediul unor workshop-uri interculturale în cadrul cărora să se formeze grupuri de refugiați și

ne-refugiați

- schimbarea mentalităților și opiniei societății civile față de refugiați, mai ales în rândul tinerilor, folosind noi instrumente de sensibilizare
- stimularea unei mai bune sensibilizări în mass-media și școli și în cadrul comunității locale în ceea ce privește refugiații
- identificarea și promovarea de bune practici legate de integrarea la nivel local a refugiaților în Europa

În cadrul proiectului, în anul 2016 activitățile realizate de Institutul Intercultural Timișoara au vizat în principal:

- elaborarea unui vademecum de comunicare interculturală care va fi utilizat în anul 2017 de echipele locale ale partenerilor de proiect în cadrul proiectului dar nu numai
- coordonarea realizării unei colecții de exemple de bună practică în domeniul integrării refugiaților la nivel local
- contribuții la realizarea unor instrumente de monitorizare și evaluare a succesului activităților artistice realizate în anul 2017 cadrul proiectului

Mai multe informații despre proiect la: <http://nicerproject.eu/en/>

Cultură și turism

Conexiuni culturale pentru dezvoltarea sustenabilă a Microregiunii Ținutul Pădurenilor – Țara Hațegului

Proiectul, implementat în 2015-2017 de Fundația Centrul de Asistență Rurală, în colaborare cu KaosPilots Switzerland și Institutul Intercultural Timișoara, își propune să ofere un cadru deschis de dialog și facilitare, astfel încât să contribuie la creșterea capacității comunităților locale din această microregiune în promovarea și valorificarea resurselor de patrimoniu cultural și natural ca factori vitali pentru o dezvoltare economică, socială, ecologică și culturală durabilă.

Abordarea integrată și participativă a proiectului se bazează pe:

- transferul de cunoștințe și bune practici, schimb de experiență și formare, de la partenerul elvețian către partenerii români și către persoanele care doresc să se implice în procesul de facilitare comunitară pentru dezvoltare sustenabilă
- cartarea resurselor culturale și naturale și a celor conexe și promovarea acestora la nivel național și internațional cu ajutorul unei activități inițiale de colectare și analiză de informații, a unei vaste platforme online - web site interactiv, a unei aplicații pentru telefonul mobil și a unei hărți turistice, precum și prin organizarea unor evenimente de promovare a identității culturale a microregiunii
- înființarea unei asociații pentru promovarea valorilor patrimoniului cultural și natural, extrem de bogat și divers în acest areal, care să asigure angajamentul și participarea tuturor actorilor interesați în dezvoltarea durabilă a microregiunii
- elaborarea, prin implicare, consultare și dialog, a unei Strategii culturale și pentru turism cultural și a unui Plan de marketing și branding care să contribuie, armonios și susținut, la dezvoltare și promovarea unei oferte turistice diversificate care să poziționeze această microregiune în topul destinațiilor turistice din România

La finalul acestui proiect microregiunea va dispune de o mai bună vizibilitate națională și internațională, de o comunitate mai coezivă și activă care să asigure generațiilor viitoare șansele necesare unei vieți mai bune la ele acasă.

Incluziune și participare

Be:In (Participare incluzivă: schimb de bune practici și crearea de rețele) (Inclusive participation : best practice sharing and networking)

Proiectul **Be:In**, demarat în toamna anului 2016, are ca scop schimbul de bune practici și crearea unei rețele între municipalități și organizații non-profit pe tema participării incluzive, definită ca participarea persoanelor cu oportunități reduse. Proiectul are o durată de 2 ani și are ca grup țintă direct oficiali aleși, personalul din cadrul organizațiilor non-profit și autorități locale care lucrează în domeniul cetățeniei participative. Grupul țintă indirect este format din cetățeni, mai ales cei care în general nu participă.

Acest proiect a luat naștere ca urmare a faptului că în ziua de azi, în majoritatea țărilor europene observăm:

- rezultate slabe ale procesului participativ implementat de autoritățile locale
- scepticism față de autoritățile publice, atât la nivel local și naționale, dar și la nivel european
- cei care participă în mod regulat nu reprezintă neapărat locuitorii "de rând": de multe ori, aceștia sunt cetățeni responsabili, activiști politici etc. și foarte puțini sunt persoane cu oportunități reduse sau cu probleme sociale. Motivul pentru acest lucru ar putea fi lipsa de interes a cetățenilor față de problemele publice și autoritățile locale. Totuși, sunt și municipalități care implementează cu succes instrumente inovatoare

Așadar, proiectul își propune să îmbunătățească participarea cetățenilor cu oportunități reduse, pentru ca aceștia să-și facă vocea auzit și/sau să acționeze local pentru a îmbunătăți standardul de viață în comunitate. Are ca scop dezvoltarea de capacități în rândul persoanelor care de obicei nu participă, ceea ce le conferă o mai mare putere.

Obiective:

- dezvoltarea unei cooperări între parteneri pe tema participării incluzive
- îmbunătățirea abilităților persoanelor care lucrează în cadrul unor proiecte de cetățenie participativă

Institutul Intercultural Timișoara – Raport 2016

Printre activități se numără întâlniri la nivel european, mobilități de învățare, schimb de bune practici și elaborarea unui compendiu de bune practici, evaluarea și diseminarea proiectului.

Parteneri:

Primăria Billère, Franța – lider de proiect

Comune di Silvi, Italia

Primăria Vulcan, România

Primăria Gulbene, Letonia

Societatea proiectanților urbanistici polonezi, Departamentul din Wroclaw, Polonia

Primăria Istiea – Aedipsos, Grecia

Institutul Intercultural Timisoara, România

Primăria Saillans, Franța

MOOC4EU

MOOC 4 EU este un proiect care a început în anul 2016 și care își propune să ofere spațiu pentru facilitarea dialogului intercultural și promovarea angajamentului civic prin îmbunătățirea dialogului structurat între diferite grupuri (migranți, minorități naționale) și reprezentanți locali, regionali, naționali și europeni. De asemenea, are scopul de a consolida cunoștințele minorităților cu privire la cetățenia europeană și drepturile pe care le au ca cetățeni europeni.

Obiectivele proiectului sunt:

- consolidarea cetățeniei europene
- promovarea angajamentului civic la nivel european
- crearea unei dezbateri în rândul minorităților cu privire la viitorul Europei
- îmbunătățirea cunoștințelor minorităților cu privire la Europa și cetățenia europeană
- transferul de cunoștințe prin intermediul MOOC și atingerea unui public cât mai larg

Diferitele probleme identificate în urma dialogului cu minoritățile vor fi incluse într-un document oficial care va fi transmis Comisiei Europene în cadrul unei activități viitoare de advocacy.

Institutul Intercultural Timișoara – Raport 2016

Una din activitățile proiectului este realizarea unor interviuri spontane pentru a introduce reflecția asupra Europei și cetățeniei europene. În cadrul acestor interviuri se vor colecta răspunsuri autentice ale minorităților cu privire la cunoștințele și părerile lor despre Europa. Aceste interviuri vor contribui la introducerea viitoarelor dezbateri între minorități și reprezentanții acestora, dar și la crearea materialelor video care vor constitui MOOC (Masive Open Online Courses).

Tineret

Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret Timișoara

Institutul Intercultural Timișoara este membru activ în cadrul structurii de consultare publică a tinerilor din Timișoara. IIT a fost unul dintre membrii fondatori a Consiliului Consultativ pe Probleme de Tineret, care este o structură consultativă fără personalitate juridică care funcționează pe baza dialogului structurat în ceea ce privește elaborarea și monitorizarea aplicării politicilor publice în domeniul tineretului la nivel local. În prezent CCPTT este coordonat de către Primăria Municipiului Timișoara și desfășoară întâlniri de consultare periodice.

Youth Express Network

Institutul Intercultural Timișoara este membru activ în cadrul rețelei europene de tineret pe includere socială. IIT, prin Mirela Lupu, deține Președinția rețelei începând din 2015. În 2016, IIT a facilitat întâlnirea Consiliului Director care a avut loc la Timișoara în iulie 2016 și este partner în cadrul proiectelor internaționale de tineret, coordonate de rețea în anii 2016 – 2017.

ISOLAT – să rupem frontierele!

Proiect Erasmus+, coordonat de Centre Du Theatre de l'Opprime Augusto Boal din Paris, a avut scopul de a dezvolta teatrul forum ca metodă de învățare non-formală dar și ca intervenție socială. Prin promovarea și dezvoltarea acestei metode, proiectul a susținut valori precum egalitatea, coeziunea socială și cetățenia activă, deoarece a contribuit la dezvoltarea de competențe în domeniul educațional și socio-educațional în vederea dobândirii și consolidării acestor valori.

Proiectul a fost implementat de un parteneriat format din organizații din Franța, Italia, România, Madeira, Palestina și se desfășoară în perioada februarie 2015 – mai 2016.

În perioada aprilie-mai 2015, membrii echipei de proiect au participat la o sesiune de formare în implementarea metodei teatru forum, organizată în Madeira. Acest curs de inițiere a fost urmat de o sesiune de aprofundare a metodei, organizată în septembrie în Genova, Italia. Cele două sesiuni de formare au fost furnizate de coordonatorul proiectului, Centre Du Theatre de l'Opprime Augusto Boal

din Paris, care are o experiență de 20 de ani în promovarea și dezvoltarea acestei metode.

După participarea la training, fiecare partener a lucrat cu tineri pentru a dezvolta o piesă de teatru forum pe o temă de interes pentru tinerii participanți. IIT a lucrat cu cinci tineri de liceu, iar în 25 octombrie a prezentat două piese pe scena Teatrului Maghiar din Timișoara, sub titlul comun „Nu mă atinge!”. Temele alese au fost violența în școli și discriminarea.

În 2016 activitățile proiectului au fost evaluate și s-au făcut planuri de a continua implementarea acestui tip de activități în cadrul altor proiecte.

În urma acestui proiect, pe parcursul anului 2016 spectacolul de teatru forum construit în cadrul proiectului Isolat a avut mai multe reprezentații locale în Timișoara și a fost inclus într-un proiect separat, dedicat teatrului forum în lucrul cu tinerii, proiectul „Acționează!”

Acționează

Derulat în perioada mai-noiembrie 2016, acest proiect a fost implementat de Institutul Intercultural Timișoara în parteneriat cu Casa Corpului Didactic Timiș și Asociația Casa Plai (prin Centrul Cultural Ambasada) și co-finanțat de Primăria Timișoara și Consiliul Local Timișoara.

Scopul proiectului a fost de a crește capacitatea elevilor de liceu din Timișoara și a profesorilor lor de a formula într-un mod constructiv nevoile lor legate de problemele cu care se confruntă.

Obiectivele urmărite au fost:

- promovarea unei noi oferte culturale (teatru forum) în rândul a cel puțin 800 elevi și profesori din liceele din Timișoara
- dezvoltarea de competențe transversale (de leadership, comunicare, exprimare artistică etc.) în rândul a cel puțin 50 elevi și profesori din liceele din Timișoara
- facilitarea dialogului între elevi, între profesori și între elevi și profesori pe teme relevante pentru ei, în cel puțin 10 licee din Timișoara
- crearea unei mase critice de elevi și profesori interesați de teatru forum și competenți în a utiliza metoda
- stimularea implicării în viața comunității timișorene a cel puțin 800 de elevi și profesori

În cadrul proiectului a fost organizat un „turneu” în 10 licee din Timișoara cu spectacolul de teatru forum „Nu mă atinge!”, creat în cadrul proiectului ISOLAT, implementat în parteneriat cu Théâtre de

l'Opprimé din Paris, care a deschis o dezbatere asupra violenței și discriminării în școală. De asemenea, a fost organizat câte un atelier în fiecare liceu, atât pentru elevi cât și pentru profesori, în timpul căruia participanții au avut ocazia de a experimenta ei înșiși activități folosite în construcția unui spectacol de teatru forum. După cele 10 spectacole și 10 ateliere s-a organizat formarea unui nou grup de elevi și profesori interesați de teatru forum și împreună cu aceștia a fost construit, timp de treizeci de ore de-a lungul a patru săptămâni, un nou spectacol de teatru forum, care s-a intitulat „Haț!” și a fost prezentată în noiembrie 2016 la Centrul Cultural Ambasada, aducând în dezbatere tema consumului de droguri în rândul elevilor și nevoia profesorilor de a contribui eficient la rezolvarea problemei.

Proiectul a fost apreciat în mod deosebit în cadrul Galei FITT 2016 cu următoarele premii:

- premiul pentru cel mai bun proiect în domeniul implicare în comunitate pentru anul 2016 în județul Timiș
- premiul pentru cea mai bună inițiativă de tineret pentru anul 2016 în județul Timiș

Teatrul forum este o tehnică de teatru interactiv care invită publicul să își dezvolte și exprime propriile idei pentru a soluționa conflictele ce sunt propuse în scenă. Particularitatea Teatrului Forum este că elimină „al patrulea perete” ce desparte audiența de scenă transformând astfel spectatorul pasiv în spect-actor ca subiect activ al spectacolului, în încercarea de a depăși barierele dintre cel care comunică și cel care primește mesajul. Din această perspectivă, rolul publicului este fundamental: el este invitat să participe activ în evenimentul scenic, transformându-l cu propriile sale idei și propuneri. O dată, de două ori, de zece ori protagoniști și antagoniști, actorii și publicul împreună caută alternative la inevitabilul conflictului inițial.

Preocuparea Institutului Intercultural Timișoara pentru a folosi metoda teatru forum și alte metode artistice pentru intervenții comunitare va continua și în anul 2017.

Drepturile omului încep de la micul dejun

Acest proiect este inițiat și coordonat de Institutul Intercultural are scopul de a consolida capacitatea organizațiilor societății civile care lucrează cu tineri din România, Italia, Franța, Danemarca, Peru și Guyana de a dezvolta un cadru efectiv, coerent, incluziv și sustenabil pentru promovarea și implementarea educației pentru drepturile omului. Partenerii proiectului sunt: - Asociația EIVA (Arad, România), Peruvian Institute for Human Rights and Peace Education (Lima, Peru), REDU (Florența,

Italia), CEMEA Reunion, InterStep (Aalborg, Denmark), Youth Challenge Guyana (Georgetown, Guyana). Proiectul este finanțat prin programul Erasmus Plus, Acțiunea Cheie 2 – Consolidarea Capacităților în Domeniul Tineretului.

Obiectivele proiectului, prevăzute să se deruleze începând din octombrie 2015 până în 2017, sunt:

- dezvoltarea competențelor în ceea ce privește educația pentru drepturile omului pentru 30 de lucrători de tineret din organizațiile partenere
- dezvoltarea competențelor de bază în ceea ce privește drepturile omului pentru 300 de tineri din organizațiile partenere
- creșterea cooperării la nivel local și regional între diferiți actori relevanți (școli, ONG-uri și comunitate)
- promovarea cetățeniei active și a drepturilor omului
- dezvoltarea personală și profesională a 6 tineri din Peru pe o perioadă de 7 luni de voluntariat internațional
- crearea unei platforme interactive, ușor de folosit și accesibile pentru educația pentru drepturile omului

Proiectul își propune să investească în lucrători de tineret locali care vor deveni multiplicatori în comunitățile lor și vor elabora activități la nivel local care vor implica și mai mulți tineri. Metodologia dezvoltată pentru cursul de formare adresat lucrătorilor de tineret în domeniul educației pentru drepturile omului va fi ușor de folosit și de alți actori din domeniul educației, iar acest lucru va dezvolta competențele tinerilor de a deveni promotori ai drepturilor omului. Educația pentru drepturile omului presupune competențe transversale care contribuie la dezvoltarea profesională a lucrătorilor de tineret. Prin participarea la acest proiect, toți partenerii își vor dezvolta competențele de a contribui la formarea unei societăți mai incluzive.

Proiectul va avea impact asupra organizațiilor participante, crescându-le capacitatea de a lucra într-un mediu internațional, îmbunătățindu-și metodele de lucru cu tineri și dezvoltând noi relații. Acest proiect este un punct de plecare pentru inițiative viitoare similare.

În noiembrie 2016, 30 de lucrători de tineret din țările partenere au participat la un training de educație pentru drepturile omului și vizite de studiu în Lima și Cusco, Peru, pentru a-și dezvolta competențe de lucru cu tinerii pe tematica drepturile omului în lucru cu tinerii în comunități locale. De asemenea, în cadrul acestui training, au fost testate diferite metode și activități de educație pentru drepturile omului, care vor fi incluse într-un ghid elaborat ca rezultat al acestui proiect.

Non-formal education and e-learning for inclusion

Diversitatea este unul din punctele tari ale Europei, dar se poate observa că încă mai există discriminare directă sau indirectă la nivel social, cultural, economic. Rasismul și xenofobia sunt printre cele mai răspândite forme de discriminare pe bază de origine, cultură, limbă sau stil de viață. În ziua de azi, datorită situației politice, economice și sociale, migrația este o tematică importantă în UE și în lumea întreagă și zilnic ne confruntăm cu provocări legate de interculturalitate. De aceea, este esențial să ne îmbunătățim competența și sensibilitatea interculturală, dar și să dezvoltăm bune practici și metode care să contribuie la înțelegere, toleranță, acceptare reciprocă și care să susțină integrarea socială și educațională a tinerilor care fac parte din grupuri minoritare sau de migranți.

Acest proiect se bazează pe cooperări anterioare și o planificare comună cu partenerii prin care am identificat probleme și nevoi; mai întâi, participarea tinerilor migranți sau dificultatea de a-i motiva și implica; în al doilea rând, deseori lucrătorii de tineret nu sunt pregătiți pentru a lucra cu tineri migranți; în al treilea rând, este nevoie de o îmbunătățire a calității activităților de tineret și a metodelor bazate pe participarea activă a tinerilor, care – în cazul tinerilor migranți în mod deosebit – includ interculturalizare și abordări inovatoare ale învățării interculturale.

Parteneriatul își propune să răspundă la aceste nevoi combinând învățarea de la egal la egal și împărtășirea de bune practici cu vizite în diferite țări pentru a dezvolta rezultate sustenabile.

Nevoia de a colecta bune practici și de a elabora materiale de formare și învățare virtuală (e-learning) orientate spre practică care să ajute lucrătorii de tineret în activitățile desfășurate cu migranți și refugiați a fost identificată în munca desfășurată de parteneri. De asemenea, tinerii și lucrătorii de tineret care lucrează în acest domeniu menționează cu regularitate în cadrul workshop-urilor, programelor și discuțiilor informale faptul că în acest domeniu nu există o colecție structurată de bune practici și că lucrătorii de tineret care lucrează cu refugiați și migranți nu au set standard, comun, de instrumente și metode (cunoștințe specializate legate de grupul țintă – informații culturale, legislative). Elaborarea de materiale de formare și învățare virtuală pe care ne-o propunem are scopul de a acoperi acest aspect în lucrul cu tinerii.

Scopurile și obiectivele concrete ale proiectului sunt:

1. Dezvoltarea capacității organizațiilor partenere, stabilirea unei rețele

Partenerii din cadrul consorțiului au experiență în ceea ce privește lucrul cu tineri, cu migranți și refugiați. Stabilirea unei rețele între aceste organizații și planificarea și implementarea proiectului vor contribui la creșterea capacității lor în acest domeniu, ceea ce va contribui la o diseminare mai largă a rezultatelor proiectului.

2. Colectarea și diseminarea de bune practici

Printr-o cercetare internațională (7 țări, sondaj online care să cuprindă cel puțin 50 de organizații naționale, activități cu tineri, focus-grupuri cu lucrători de tineret și factori decizionali/actori interesați/tineri), partenerii vor colecta și disemina cele mai relevante și utilizabile bune practici în acest domeniu.

3. Experți bine formați în domeniul lucrului cu tineri (cu accent pe migranți și refugiați)

Pentru atingerea acestui obiectiv, sunt planificate activități de job shadowing (2 lucrători de tineret/partener) și un seminar internațional (5 lucrători de tineret/partener) și un training pilot (de la egal la egal).

Pe baza rezultatelor mobilităților de lucrători de tineret și ale seminarului internațional, se vor elabora materialele de formare și învățare virtuală cu privire la integrarea tinerilor migranți și educație interculturală. Subiecte planificate ale materialelor de învățare: culturi, identități și ambiguitate, educație interculturală din perspectiva tinerilor migranți, drepturile omului, participarea și capacitatea familiilor de migranți, copii și tineri migranți în școală, mentorat cu privire la ocuparea forței de muncă pentru tineri, participare democratică, advocacy la nivel național și internațional: instrumente pentru participarea tinerilor în Europa.

4. Promovarea educației non-formale în lucrul cu tinerii

Datorită unei cercetări ample și implicării migranților în dezvoltarea materialelor de training, proiectul are ca scop aprofundarea abordării interculturale în lucrul cu tinerii și folosirea educației non-formale, îmbunătățind astfel calitatea și recunoașterea profesioniștilor din acest domeniu.

Deoarece proiectul se concentrează asupra dezvoltării de materiale de învățare virtuală, scopul său este de a promova utilizarea tehnologiei digitale și a instrumentelor TIC în lucrul cu tinerii în general (pe lângă cele mai noi tendințe, cum ar fi folosirea instrumentelor online de management de proiect, e-learning și folosirea elementelor ludice).

În cadrul proiectului se va folosi metoda de a învăța prin a face, ceea ce înseamnă că partenerii și participanții la mobilitate nu doar vor dobândi cunoștințe în mod pasiv, ci vor și folosi instrumentele și metodele învățate în practică.

5. Ajutorarea tinerilor migranți

Prin trainingul pilot (de la egal la egal) adresat lucrătorilor de tineret care lucrează cu tineri migranți/refugiați și schimbul de tineret urmărim să contribuim la motivarea și participarea activă a tinerilor migranți, ceea ce probabil va contribui la integrarea socială a acestora.

6. Pregătirea/formarea lucrătorilor de tineret care momentan nu lucrează cu migranți/refugiați

Datorită situației curente a migranților și refugiaților în Europa, organizațiile și lucrătorii de tineret care în prezent nu lucrează cu tineri migranți vor trebui să abordeze acest domeniu cât de curând. Prin elaborarea unor materiale de training de înaltă calitate și accesul liber la ele, dorim să oferim acestor profesioniști instrumentele necesare pentru dezvoltarea muncii lor.

O viață nouă pentru tinerii delincvenți

Acest proiect este finanțat de Ministerul Afacerilor Externe prin Programul României de cooperare pentru dezvoltarea României (RoAid) și implementat cu sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP) Centrul Regional pentru Europa și Asia centrală. Proiectul este implementat în cadrul unui parteneriat format din Universitate de Vest Timișoara, Departamentul Instituțiilor Penitenciare din Republica Moldova și Institutul Intercultural Timișoara.

Obiectivele proiectului sunt:

- creșterea nivelului de competențe sociale și profesionale în rândul a 40 de tineri delincvenți din regiunea Chișinău, prin participarea la programe de formare, în vederea integrării pe piața muncii
- elaborarea de instrumente de promovare a oportunităților egale, în scopul de a crește incluziunea persoanelor vulnerabile pe piața muncii din Moldova, prin crearea de parteneriate și perfecționarea a 20 de profesioniști în domeniul egalității de șanse
- valorificarea rezultatelor proiectului prin diseminarea acestora la nivelul a minimum cinci comunități penitenciare la nivel național, grupul țintă incluzând cel puțin 100 de tineri vulnerabili (persoane private de libertate)

Produse:

- o metodologie de lucru creată
- 40 de profile vocaționale elaborate
- 40 de planuri de carieră realizate

- realizarea a cel puțin 2 ore de consiliere socio-profesională cu fiecare dintre cei 40 de beneficiari
- organizarea a 2 sesiuni de curs de formare de competențe, cu participarea a 20 de tineri delincvenți per sesiune
- instrumente de consiliere și mediere profesională a tinerilor delincvenți create
- crearea unei rețele suport formată din minimum 20 de actori relevanți în domeniul incluziunii pe piața muncii, minim 4 întâlniri ale rețelei realizate
- peste 2000 de persoane informate cu privire la egalitatea de șanse pe piața muncii, realizarea și difuzarea unui spot TV, 2 articole/emisiuni mass-media realizate pe tematica incluziunii pe piața muncii a persoanelor private de libertate
- 5 campanii de promovare a rezultatelor proiectului în 5 penitenciare din Republica Moldova, cel puțin 100 de persoane private de libertate informate

Rezultate:

- creșterea capacității de inserție profesională a grupului țintă
- dezvoltarea unei rețele de parteneriat în domeniu
- creșterea competențelor profesionale în rândul a 40 de tineri delincvenți
- dezvoltarea și punerea în aplicare a unui program de incluziune socială